

SPIS ZAWARTOŚCI PROJEKTU

- Strona tytułowa
- Spis zawartości

1. DOKUMENTY FORMALNO-PRAWNE

2. OPIS TECHNICZNY DO PROJEKTU ZAGOSPODAROWANIA TERENU

3. CZĘŚĆ RYSUNKOWA

Nr rys.	Nazwa rysunku	Skala rysunku
1	Inwentaryzacja zieleni	1:500
2	Projekt zieleni	1:500
3	Szczegół rabata A	1:250
4	Szczegół rabata B	1:250

2. OPIS DO PROJEKTU ZIELENI

2.1. DANE OGÓLNE

Temat opracowania:

Tematem opracowania jest wykonanie projektu dla zadania o nazwie: „Rewitalizacja techniczno-przyrodnicza części zabytkowego parku przypałacowego przy Zespole Szkół w Tułowicach”.

Lokalizacja:

Tułowice, działka nr 624/2.

Inwestor:

ZESPÓŁ SZKÓŁ W TUŁOWICACH
UL. ZAMKOWA 15
49-130 TUŁOWICE

2.2. PODSTAWA OPRACOWANIA

2.2.1. Umowa z Zamawiającym.

2.2.5. Wizja lokalna i ustalenia z Zamawiającym.

2.2.6. Zatwierdzona koncepcja zagospodarowania terenu wykonania infrastruktury towarzyszącej dla zadania.

2.2.7. Mapa do celów projektowych.

2.2.8. Obowiązujące przepisy, normy oraz literatura fachowa.

2.3 PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest wykonanie projektu zielenin części zabytkowego parku przypałacowego przy Zespole Szkół w Tułowicach.

2.4. CEL OPRACOWANIA

Celem planowanej inwestycji jest rewitalizacja parku, uporządkowanie przestrzeni i uzupełnienie szaty roślinnej.

2.5. ZAKRES OPRACOWANIA

Teren objęty opracowaniem położony jest w Tułowicach na działce nr 624/2.

2.6. OCHRONA ZABYTKÓW

Teren objęty opracowaniem figuruje w rejestrze zabytków – park pod nr 108/84 dec. z dnia 28.05.1984 r.

2.7. OPIS MIEJSCA

Zdjęcie lotnicze pałacu i parku w Tułowicach pochodzące ze strony internetowej Urzędu Gminy .

Dobra pańskie Tułowice od 1824 r. były własnością hrabiego Ludwika Praschma. Ich historia jest znacznie starsza lecz ze względu na charakter opracowania, do którego jest niniejszy wstęp skupiono się na wieku XIX i XX. Pomiędzy 1824 a 1835 r. pałac został gruntownie przebudowany i rozbudowany, z dużym rozmachem i luksusem, co doprowadziło do plajty właściciela i sprzedaży na licytacji w 1835 r. Nabywcą został Ernst hrabia Frankenberg – Ludwigsdorf. W latach 70 tych XIX w. Frankenbergowie przeprowadzili kolejny remont m.in. w kaplicy zamkowej oraz wieży pałacu, który doprowadził do dzisiejszego wyglądu. W latach 1896-1897 zbudowano tarasy pałacowe, z których rozpościerał się rozległy widok na odległe fragmenty parku.

Na potrzeby niniejszego opracowania przeanalizowano licznie zachowane widokówki oraz ukazującą stan obiektów tuż po ostatniej XIX w. przebudowie litografię z albumu Dunczera datowana na lata 1875-1885. Na wielu z nich pałac okryty jest pnączami, a najbliższe otoczenie zdecydowanie przestrzenne, bez nadmiaru roślin. Cenne są również fotografie z lat 50 - 70-tych XX w. zamieszczone na portalu www.dolny-slask.org.pl.

Duncker – litografia z lat 1875-1885

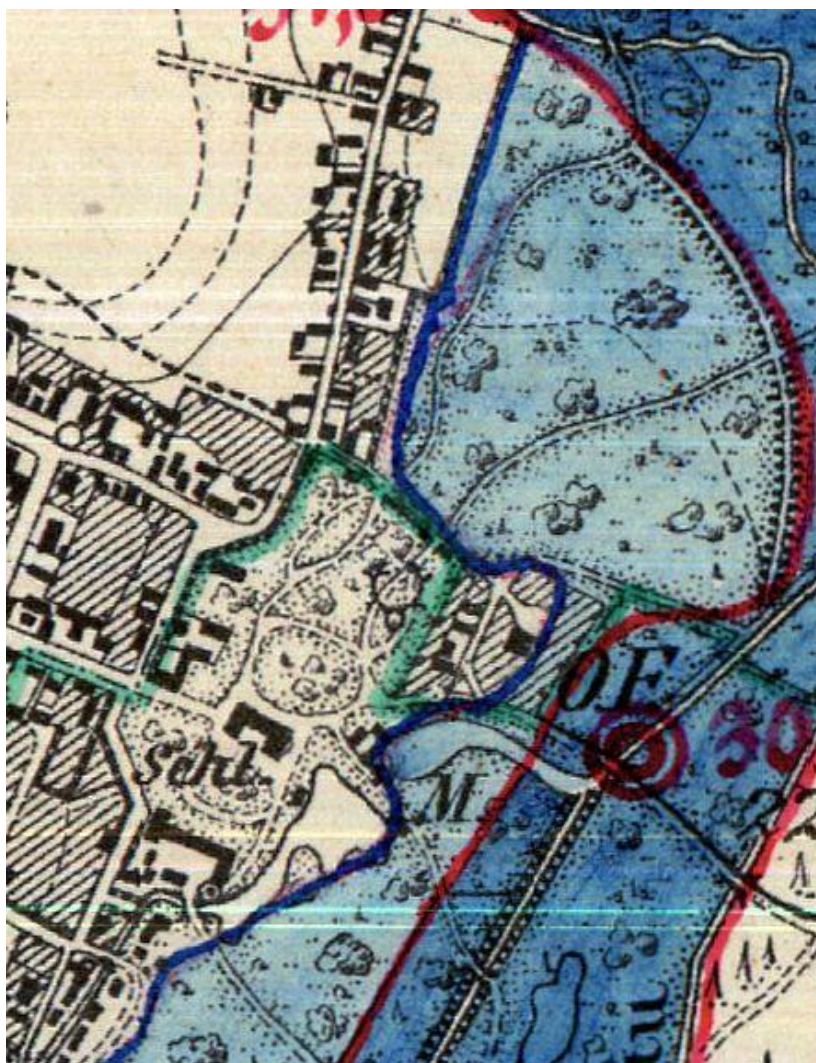
www.dolny-slask.org.pl - fot. z 1965-1970

Rewitalizacja techniczno-przyrodnicza części zabytkowego parku przypałacowego przy Zespole Szkół w Tułowicach

Całe historyczne założenie parkowe było dużo większe niż teren przy pałacu pozostający w zarządzie Zespołu Szkół w Tułowicach. Historyczny zasięg parku pokazuje załączona mapa z 1912 r.

Historyczny obszar został podzielony pomiędzy różnych użytkowników a teren przypałacowy rozdzielono na historycznej osi widokowej ogrodzeniem, które uniemożliwia swobodne przechodzenie na otwarte obszary położone w części północnej.

Obecny stan parku i drzewostanu to w zasadzie wielki nadmiar drzew i krzewów rozrzuconych chaotycznie pomiędzy starodrzewiem. Jest to przede wszystkim „spuścizna” po pracach dyplomowych kolejnych roczników absolwentów. Pozostałości po dyplomach to nie tylko rośliny lecz również np. wiata zlokalizowana przy wschodnim ogrodzeniu. W założeniu parkowym zlokalizowano również boiska sportowe, kort tenisowy, bieżnię, co wymuszone jest sposobem użytkowania i brakiem terenów poza parkiem.

Mapa z 1912 r.

2.8. PROJEKT ZIELENI

2.8.1 POSTULATY PROJEKTOWE

- uporządkowanie istniejącego drzewostanu;
- uporządkowanie przestrzeni przez odsłonięcie istotnych dla kompozycji powiązań widokowych w tym historycznej osi z tarasu pałacowego
- eliminacja zacierających kompozycję i degradujących starodrzew samosiewów;
- eliminacja nietrafionych, dość przypadkowych obsadzeń;
- urozmaicenie szaty roślinnej gatunkami charakterystycznymi dla parków XIX stulecia;
- wzbogacenie szaty roślinnej o grupy kolorowych, trwałych bylin, dodających koloru i będących namiastką kolorowych rabat kwiatowych utrzymywanych w parku;
- uporządkowanie reprezentacyjnych części zieleni przypałacowej przed i za pałacem;
- uzupełnienie i urozmaicenie szaty roślinnej pojedynczymi drzewami, grupami krzewów o charakterze osłonowo – okrywowym, roślinami okrywowymi i żywotnymi bylinami; W grupie tej są rośliny runa parkowego, które jest cennym urozmaicheniem starego drzewostanu. Rośliny te znakomicie wypełniają miejsca półcieniste i zacienione, w których trawa nie ma już szans bytu ze względu na niedobór światła;

2.8.2. INWENTARYZACJA I GOSPODARKA DRZEWOSTANEM

I Inwentaryzacja drzewostanu

Drzewostan parkowy został poddany szczegółowym oględzinom i pomiarom. Drzewa i krzewy zostały przypisane właściwym gatunkom i odmianom ogrodowym, zmierzono obwód pnia w pierśnicy tj. na wysokości 130 cm od powierzchni gruntu, oszacowano rozpiętość korony i wysokość. Opisano też stan sanitarny, budowę i lokalizację w stosunku do sąsiadujących drzew (dotyczy to głównie wyrosniętych samosiewów). Zebrane dane umieszczono w tabeli inwentaryzacyjnej. Tabela inwentaryzacyjna i ze wskazaniem do gospodarki drzewostanem umieszczona jest na końcu opracowania.

II Gospodarka drzewostanem

Drzewostan parkowy wymaga uporządkowania w podstawowym zakresie tzn. usunięcia napierającego podrostu, eliminacji zagęszczających przypadkowych obsadzeń niezgodnych z układem kompozycyjnym i negatywnie wpływającym na starodrzew. Prace pielęgnacyjne

gnacyjne w koronach starych drzew powinny być przeprowadzone tylko kosmetycznie i w zasadzie jedynie na drzewach rosnących blisko ciągów komunikacyjnych bądź w sąsiedztwie innych cennych egzemplarzy, które mogłyby zostać uszkodzone np. przez obłamujące się z nich suche konary.

Eliminacja części zasiedlonych przez zaniedbanie pielęgnacyjne samosiewów spowoduje też odsłonięcie wewnętrznych powiązań widokowych, istotnych w kompozycji parku. Prześwietlenie parku umożliwi też wprowadzenie niższych pięter roślinnych tzn. krzewów i bylin. Usuwanie zagnieżdżonych samosiewów nie oznacza całkowitego ogałacania parku z naturalnego następstwa jakim są młodociane drzewa. Należy usunąć te, które nie mieszczą się w układzie kompozycyjnym, rosną w osiach widokowych, są kolizyjne ze starodrzewiem lub też w lichej kondycji biologicznej oraz mają wadliwą budowę np. wyrastające po ostrym kątem przewodniki. Drzewa takie nie rokują prawidłowego wzrostu i zwykle dosyć szybko dochodzi do rozłamania odpychających się wzajemnie przewodników.

Na powierzchniach przewidywanych pod trawniki należy wyfrezować karpiny pozostałe po wcześniejszych wycinkach i po pracach wykonanych w ramach projektowanego zadania.

Projekt zieleni zakłada uzupełnienie szaty roślinnej głównie o niskie rośliny krzewiaste oraz wzbogacenie runa parkowego. Ilość rabat bylinowych i sezonowych powinna też pozostawać w równoważnej ilości do możliwości utrzymania przez użytkownika. Zaletą rabat bylinowych są po przejściu okresu juwenilnego roślin i wypełnienia powierzchni, stosunkowo małe nakłady pracy w sezonie.

Rozplanowanie parku w osi północ – południe powoduje, że tylko niektóre obszary pozbawione drzew mają pełną wystawę słoneczną. Pozostałe to strefy pełnego cienia i półcienia. Dostęp światła w znaczny sposób determinuje dobór szaty roślinnej pod względem gatunkowym. Przewiduje się bogatsze rozbudowanie zieleni niskiej na reprezentacyjnych tarasach pałacowych położonych przy północnej elewacji oraz we wnętrzu ogrodowym zlokalizowanym od południa, w ramionach budynku. Projektuje się zastosowanie wyższych krzewów jako osłony placu manewrowego i częściowo ogrodzenia, a także punktowo jako dominanty w kompozycji.

2.8.3. TARAS PRZYPALACOWY

Element ten ma znaczącą rolę w użytkowaniu całego obiektu. Wzniesiono go pod koniec XIX. w z zamysłem reprezentacyjnego, sformalizowanego wnętrza, z którego rozpościerał się daleki widok na otaczający krajobraz. Kwaterowy podział nie jest symetryczny względem pałacu i prowadzących na niższy poziom piaskowcowych schodów. Oś widokowa

w północnej części parku podkreślona była dobrze do dziś zachowanym wydłużonym wgłębieniem.

Podział kwaterowy tarasu porządkuje stosunkowo niewielką przestrzeń i przypuszczalnie jest reliktem pierwotnego rozwiązania ogrodowego zatem zdecydowano się na jego pozostawienie. Na licznych materiałach ikonograficznych dekoracja roślinna wnętrza ulegała wielokrotnym zmianom. Najkorzystniejsze ze względów kompozycyjnych jak i dalszego użytkowania obiektu wydaje się być zagospodarowanie raczej formami płaskimi, wyglądającymi efektownie z poziomu ludzkiego wzroku jak i z kondygnacji pałacu.

Proponuje się wykonanie korekty podziału terenu przez budowę ścieżek o nawierzchni mineralnej (granit) wydzielonych całkowicie zagłębionymi w gruncie taśmami z aluminium (szczegółowy opis w cz. drogowej).

Wysokość listwy aluminiowej 100 mm szerokość 75 mm i grubość 3 mm, kotwiona w gruncie za pomocą kotw ze stali ocynkowanej długości 250 mm w rozstawie co 1 m.

Przewiduje się darniowanie powierzchni z zastosowaniem gotowych dywaników trawnikowych. Założone w gruncie aluminiowe obrzeża na stałe utrzymują wzór. Nie należy dopuszczać do przerastania trawy przez listwę.

Wyższymi elementami na rabacie są formowane cisy pospolite strzyżone w stożki oraz obwódki bukszpanowe (*Buxus sempervirens Suffruticosa*) powtarzające kształt kwater. Kolorowym elementem na kwaterach są niskie obwódki z zawciągu nadmorskiego odm. *Rosea*. Kolorowe akcenty na tarasie to jednogatunkowe rabaty z długo kwitnącego bodziszka mieszańcowego odm. *Rosanne* oraz ubiorka wiecznie zielonego w odm. *Purity*. Odmiany roślin są dobrane pod względem wysokości, koloru kwiatów i terminów kwitnienia i nie mogą być wymienione na inne, nawet przynależne do tego samego gatunku.

W dwóch okręgach po wschodniej zachodniej stronie osi widokowej rosną obecnie azalie, które na życzenie Zamawiającego pozostawia się. Proponuje się jedynie zmianę otoczenia azalii po obwodzie okręgu przez usunięcie paproci i zastąpienie ich żurawkami ogrodowymi (*Heuchera x hybryda* odm. *czerwonolistne.*). Zestawienie bylin utrzymuje rabaty w tonacji biało – różowej i fioletowej. Kwitnienie poszczególnych gatunków nakłada się w czasie sezonu wegetacyjnego, tak, że przez cały ten czas utrzymuje się przynajmniej dwukolorowe zestawienie. Rysunek rabaty pokazuje plansza nr 4.

2.8.4. RABATA POMIĘDZY SKRZYDŁAMI PAŁACU

Miejsce to w pierwotnej kompozycji założenia miało reprezentacyjny charakter. Zakłada się powrót do tego stanu przez ogrodowe wyposażenie centralnej części w rabatę mie-

szaną. Przewiduje się wykonanie rysunku na trawniku wg systemu wyżej opisanego (na tarasie pałacowym) i wyniesienie rysunku niską obwódką bukszpanową (*Buxus sempervirens Suffruticosa* sadzony w ilości 10szt/m – kategoriycznie nie zmieniać odmiany!). Wyższe elementy roślinne to formowane w kulę lub stożek bukszpany prowadzone do wysokości ok. 0,7 m. Wypełnienie poszczególnych pól wg rysunku. Jako gatunek bylinowy zastosować lawendę wąskolistną w odmianie 'Hidcote Blue' w mocnym, dobrze kontrastującym z kolorze kwiatów (nie zmieniać odmiany również ze względu na wysokość roślin!). Rysunek rabaty pokazany na planszy nr 3.

2.8.5. ZIELEŃ OSŁONOWA NA OGRODZENIU PANELOWYM

Ogrodzenie panelowe ażurowe proponuje się osadzić szybko rosnącym pnączem – winobluszczem pięciolistkowym (*Parthenocissus quinquefolia*) w rozstawie 1,5. Cała długość ogrodzenia ażurowego to ok. 240 m, do obsadzenia ok. 70%. Rośliny sadzone wg potrzeby maskowania otoczenia za ogrodzeniem. Ewentualne nadmiary mogą być użyte jako rośliny okrywowe w zacienionych miejscach.

2.8.6 TRAWNIKI DYWANOWE I PARKOWE

Trawniki w parku w Tułowicach w większości muszą być całkowicie odtworzone ze względu na liczne rozbiórki, wycinki i karczowania pni oraz roboty drogowe. Wysokiej jakości trawniki z gotowej darni przewiduje się na tarasie i przy rabacie w skrzydłach pałacu. Pozostałe powierzchnie powinny być pokryte trawnikami parkowymi. Zakładanie trawników wg ogólnie przyjętych zasad agrotechnicznych.

Pod trawniki z gotowej darni gleba musi być bardzo starannie przygotowana - dokładnie i równo wygrabiona, pozbawiona nawet drobnych kamieni i resztek organicznych.

Zakładanie trawnika z siewu musi być bezwzględnie poprzedzone starannym usunięciem wszelkiego rodzaju śmieci, resztek budowlanych, gruzu, kamieni, odpadów organicznych np. korzeni drzew. Mechaniczne usuwanie resztek darni zwłaszcza w obrębie systemów korzeniowych drzew należy prowadzić ze szczególną ostrożnością. Przekopanie gleby może być wykonane płytko glebogryzarką ogrodniczą. Nie używać ciężkiego sprzętu. W razie konieczności należy uzupełnić ubytki ziemią urodzajną i starannie rozplantować. Ilość ziarników trawy do wysiewu na 1m² ok. 25g – 30g. Staranne przygotowanie terenu to nie tylko estetyka lecz również bezpieczniejsze użytkowanie (np. niebezpieczne odbijanie kamieni pod nożami kosiarki lub wykaszarek).

2.8.7 SZATA ROŚLINNA

WYKAZ ROŚLIN DO UZUPEŁNIENIA SZATY ROŚLINNEJ

Drzewa i krzewy iglaste			
Lp	Nazwa łacińska i polska	Rozstawa	ilość
1	Taxus baccata 'Repandens' cis pospolity odm. Repandens	1,2	34
1a	Taxus media' Wojtek, - cis pośredni Wojtek	0,7	17
1b	Taxus sp – cis – formy strzyżone w stożki		8
Drzewa liściaste			
2	Aesculus x carnea Briotii – kasztanowiec czerwony odm Briotii		1
3	Ginkgo biloba – miłorząb chiński		1
4	Liquidambar styraciflua - ambrowiec balsamiczny		1
5	Magnolia soulangeana- magnolia Soulangea		1
6	Platanus x acerifolia – platan klonolistny		1
Krzewy liściaste			
7	Buxus sempervirens 'Suffruticosa'– bukszpan wiecznie zielony odm Suffruticosa	10/mb	2560
7a	Buksus sempervirens - bukszpan wiecznie zielony - duże egzemplarze		18
8	Chaenomeles superba 'Elly Mosel' – pigwowiec pośredni odm. Elly Mosel	1,2	23
9	Deutzia scabra Candidissima żylistek szorstki Candidissima	1,5	13
10	Deutzia x hybryda 'Pink Pom-Pom' żylistek mieszańcowy Pink Pom-Pom	1,2	9
11	Hydrangea arborescens Anabell – hortensja drzewiasta Anabell	1,2	13
12	Hydrangea paniculata Bobo– hortensja wiechowata Bobo	1,2	24
13	Hydrangea paniculata Mega Pearl– hortensja wiechowata Mega Pearl (lub Vanilla Strawberry)	1.5	10
14	Kerria japonica 'Plena'– kerria japońska odm. Plena	1,2	22
15	Kolkwitzia amabilis – kolkwiczka chińska	1,2	9
16	Mahonia aquifolium – mahonia pospolita	1,2	20
17	Ptelea trifoliata - parczelina trójlistkowa	2	10
18	Philadelphus coronarius jaśminowiec wonny	1,5	15
19	Physocarpus opulifolius pęcherznica kalinolistna	1.5	11
20	Physocarpus opulifolius Diabolo pęcherznica kalinolistna Diabolo	1,2	20
21	Physocarpus opulifolius 'Luteus' pęcherznica kalinolistna odm.Luteus	1,2	10
22	Rhododendron – azalia - mieszańce do 0,7 m	0,8	15
23	Rhododendron catawbiense 'Album'- różanecznik katawbijski Album	2	5
24	Rhododendron catawbiense 'Grandiflorum'- różanecznik katawbijski Grandiflorum	2	5
25	Rhododendron catawbiense 'Nova Zembla'- różanecznik katawbijski Nova Zembla	2	8
26	Rhododendron catawbiense Roseum Elegans różanecznik katawbijski Roseum Elegans	2	3
27	Rosa – róże typu okrywowego np. The Fairy	1-1,2	56
27a	Spiraea japonica Albiflora tawuła japońska Albiflora	0,5	206
28	Spiraea cinerea 'Grefsheim' – tawuła szara odm Grefsheim	0,8	25
29	Spiraea densiflora - tawuła gęstokwiatowa	0,75	66
30	Spiraea japonica 'Anthony Waterer' – tawuła japońska 'Anthony Waterer'	0,5	76

31	Syringa josika – bez węgierski	1,5	5
32	Syrinaga reflexa bez zwisający	2	14
33	Syringa vulgaris – bez lilak – dowolność odmian	2	
33a	odm. niebieskie	2	7
33b	odm. białe	2	5
34	Viburnum 'Eskimo' - kalina Eskimo	1.2	3
35	Viburnum opulus Compactum - kalina koralowa Compactum	0,8	21
36	Viburnum opulus Roseum – kalina koralowa Roseum	2	3
37	Viburnum rhytidophyllum – kalina sztywnolistna	2	19
38	Weigela florida – krzewuszką cudowną	1,5	5
39	Weigela florida – krzewuszką cudowną – odm Purpurea Nana	1	22
	Rośliny okrywowe, byliny		
40	Ajuga reptans - dąbrówka rozłogowa Blueberry Mufin	12 szt/m ²	240
41	Aster dumosus - aster krzaczasty odm. czerwona	9 szt/m ²	261
41a	Aster dumosus - aster krzaczasty odm. niebieska	9 szt/m ²	135
41b	Armeria maritima Rosea – zawciąg nadmorski Rosea	12 szt/m ²	216
42	Bergenia cordifolia – bergenia sercolistna Sprin Fling	9 szt/m ²	972
43	Brunnera macrophylla 'Jack Frost' brunnera wielkolistna odm Jack Frost	7 szt/m ²	287
44	Geranium hybridum' Rozanne' bodziszek mieszańcowy 'Rozanne'	7 szt/m ²	203
45	Geranium macrorrhizum - bodziszek korzeniasty	7 szt/m ²	805
46	Hedera helix - bluszcz pospolity	7 szt/m ²	2205
47	Hemerocallis x hybryda – liliowiec odm. Stella d'Oro	7 szt/m ²	929
48	Heuchera - żurawka odmiany ogrodowe odm czerwona Velvet Night	9 szt/m ²	90
48b	odm. Obsidian	9 szt/m ²	126
49	Heucherella - żuraweczka Dayglow Pink	9 szt/m ²	640
49b	odm czerwonołista Burmished Bronze	9 szt/m ²	378
50	Hosta sieboldiana – funkia Siebolda	7 szt/m ²	175
51	Iberi sempervirens Purity ubiorek wiecznie zielony Purity	7 szt/m ²	275
52	Lavandula angustifolia - lawenda wąskolistna	7 szt/m ²	934
53	Lamium galeobdolon 'Silberteppich' - jasnota galeobdolon 'Silberteppich'	5 szt/m ²	2610
54	Pachysandra terminalis - runianka japońska	7 szt/m ²	231
55	Pulmonaria sacchrata - miódunka pstra - mieszanka odmian	9 szt/m ²	603
56	Sedum telephium Tunderhead - rozchodnik okazały Tunderhead	7 szt/m ²	35
57	Tiarella – odm ogrodowe	12 szt/m ²	1824
58	Waldsteinia geoides – pragnia kuklikowata	12 szt/m ²	4260
	Pnącza		
59	Parthenocissus quinquefolia winobluszcz pięciolistkowy	co 1,5m	120